

**MÜHƏNDİSLİK RİSKLƏRİNİN (KONTRAKTORUN BÜTÜN
RİSKLƏRİ VƏ BÜTÜN QURASDIRMA RİSKLƏRİ) SİĞORTASI
Q A Y D A L A R I**

Bakı - 2011

MÜNDƏRİCAT

MÜNDƏRİCAT	2
SIĞORTA SİNFİ	3
ÜMUMİ ANLAYIŞLAR	3
ÜMUMİ MÜDDƏALAR	4
Maddə 1. SIĞORTANIN ƏHATƏ ETDİYİ ƏRAZI	4
Maddə 2. SIĞORTAÇININ HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ	4
Maddə 3. SIĞORTALININ HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ	5
Maddə 4. SIĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏ SIĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ	6
Maddə 5. SIĞORTA MƏBLƏĞİ	6
Maddə 6. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN BAĞLANMASI, ƏLAVƏ VƏ DƏYİŞİKLİKLƏR EDİLMƏSİ, XİTAM VERİLMƏSİ	7
Maddə 7. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ	8
Maddə 8. ZƏRƏRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	8
Maddə 9. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HESABLANMASI QAYDASI	8
Maddə 10. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI VƏ ŞƏRTLƏRİ, SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏR	8
Maddə 11. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNANIN ƏSASLARI	9
Maddə 12. SUBROQASIYA HÜQUQU	10
Maddə 13. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QAYDALAR ÜZƏRİNDƏ ÜSTÜNLÜYÜ	10
Maddə 14. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR	10
Maddə 15. İŞ SİRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI	10
Maddə 16. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI	10
Maddə 17. SANKSİYALARA DAİR MADDƏ	11
ÜMUMİ İSTİSNALAR	12
SIĞORTA MÜDDƏTİ	12
ÜMUMİ ŞƏRTLƏR	13
BÖLMƏ I – MADDİ ZƏRƏR	15
BÖLMƏ II – ÜÇÜNCÜ TƏRƏF QARŞISINDA MƏSULİYYƏT	17
BÖLMƏ III – PRINSİPALIN GƏLƏCƏK MƏNFƏƏT İTKİSİ	18
ƏLAVƏ TƏMİNAT – AVADANLIQ SIĞORTASI	21
“MÜHƏNDİSLİK RİSKLƏRİNİN SIĞORTASI” ÜZRƏ ƏLAVƏLƏR	22

SIĞORTA SINFI

1.1. Qeyri-Həyat sığorta sahəsində sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan aşağıdakı sinif:

1.1.1. İnşa edilən və ya inşa ediləcək daşınmaz əmlakın, inşaat-montajda istifadə olunan texnikanın və avadanlıqlarının, müvəqqəti və mövcud tikililərin zədələnməsi, məhv olması, yaxud hər hansı formada itkisi ilə bağlı sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan əmlakın yanğından və digər risklərdən sığortası.

1.2. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan mülki məsuliyyətin sığortası üzrə aşağıdakı sinif:

1.2.1. Sığorta hadisəsi nəticəsində üçüncü şəxslərə dəyən zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyi ilə əlaqədar onun əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan ümumi mülki məsuliyyətinin sığortası;

ÜMUMİ ANLAYIŞLAR

Sığorta müqaviləsi - sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşmadır.

Sığortaçı - sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfidir.

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfidir.

Sığorta olunan - əmlak mənafeələri sığorta müqaviləsi əsasında sığortalanan şəxsdir.

Faydalanan şəxs - sığorta qanunvericiliyinə və ya sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxsdir. Sığorta müqaviləsində faydalanan şəxs qismində başqa şəxs nəzərdə tutulmamışdırsa, sığortalı və (və ya) sığorta olunan faydalanan şəxs sayılır.

Sığorta obyekt - sığortalının, yaxud sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeəsidir.

Sığorta predmeti - sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafeələrinin aid olduğu fiziki şəxs, əmlak və ya haldır.

Qismən sığorta - müqavilədə müəyyən edilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında) sığortaçı zərərin əvəzini sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir.

Azadolma məbləği - sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği hər bir halda sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən sığorta ödənişi məbləğinə tətbiq olunur. Sığorta müqavilələrində şərtli və ya şərtsiz azadolma məbləği müəyyən oluna bilər.

- **Şərtli azadolma** - məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda zərər məbləğindən azadolma məbləği çıxılır.
- **Şərtsiz azadolma** - məbləği nəzərdə tutulduqda həmin məbləğ hər bir halda zərər məbləğindən çıxılır.

Sığorta haqqı risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləğidir.

Sığorta məbləği - Sığorta məbləği sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin son həddidir.

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1. SİĞORTANIN ƏHATƏ ETDİYİ ƏRAZİ

Tərəflərin başqa cür razılaşdığı və belə razılaşmanın Sığorta müqaviləsində təsbit olunduğu hallar istisna olmaqla, sığorta Azərbaycan Respublikasının ərazisini əhatə edir.

TƏRƏFLƏRİN HÜQUQLARI VƏ VƏZİFƏLƏRİ

2. Sığortaçının hüquq və vəzifələri:

- 2.1. Risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalıdan sığorta haqqını tələb edir.
- 2.2. Sığorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə sığortaçı onun ödənilməsi üçün ilk hissəsi ilə bağlı sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən, digər hissələrlə bağlı isə ödəmə tarixindən 1 aydan gec olmamaq şərti ilə yazılı surətdə 15 günədək müddət müəyyən edə bilər.
- 2.3. Sığortaçı sığortalanmış risklər üzrə müqavilədə müəyyən edilmiş sığorta məbləği həddində öhdəlik daşıyır.
- 2.4. Sığorta məbləğlərini, sığorta riskləri, sığorta risklərindən istisnaları və (və ya) sığorta təminatında məhdudluqları müəyyən edir.
- 2.5. Sığortalıdan riskinin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişikliklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməsini tələb edir;
- 2.6. Bu qaydalarla nəzərdə tutulan şərtlərin sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb edir;
- 2.7. Sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməməsini tələb edir;
- 2.8. Sığortalının sığorta hadisəsi yaranmasına yönəldilən qərəzli hərəkətləri və ya sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayətlər törətməməsini tələb edir;
- 2.9. Sığortalının sığortalanmış əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri görməsini tələb edir;
- 2.10. Sığorta predmeti və hadisəsi barədə sığortalıdan aydın və düzgün məlumat verməsini tələb edir, sığortalının bildirdiyi məlumatın yanlış və ya yarımçıq olması məlum olarsa:
  - 2.10.1. Sığortalı bu hərəkəti qəsdən etmişdirsə, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən sığorta müqaviləsini ləğv edə bilər və sığorta hadisəsi baş verərsə, ödəniş verməkdən imtina edə bilər.
  - 2.10.2. Sığortalı hərəkətinin qəsdən etmədiyi müəyyən olarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən sığorta müqaviləsini ləğv edə bilər və ya həmçinin sığorta müqaviləsinin şərtlərini dəyişdirə və ya əlavə sığorta haqqı almaqla sığorta müqaviləsini qüvvədə saxlaya bilər.
- 2.11. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan şərtlərin sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi nəticəsində dəyən zərərin əvəzinin ödənilməsindən imtina edir;
- 2.12. Sığorta hadisələri təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini həyata keçirir.
- 2.13. Sığortaçı sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalıdan sığorta riskinin müəyyən olunması və sığorta haqqının hesablanması üçün zəruri və ona məlum olan bütün halları və məlumatları tələb edir və əlavə zəruri məlumatların siyahısını tərtib edərək, yazılı müraciət formasında sığortalıya göndərir.
- 2.14. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortaçı hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində qanunvericiliyə uyğun olaraq, həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir.
- 2.15. Sığortaçı sığorta ödənişini sığorta məbləği həddində həyata keçirir.
- 2.16. Sığortaçı sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda sığorta müqaviləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini verir.
- 2.17. Sığorta hadisəsi kimi tanına bilən hadisə və ya hal baş verdiyi anda sığorta marağı mövcud olmadıqda həmin hadisə və ya hal sığorta hadisəsi hesab edilmir və sığortaçı sığorta ödənişi üzrə vəzifələrinin icrasından azad edilir.
- 2.18. Sığortaçı sığortalının aşkar yazılı təkidi ilə seçilən təkrarsığortaçının öz öhdəliklərini icra edə bilmədiyi həddə müvafiq sığorta müqaviləsi üzrə vəzifəsini yerinə yetirməkdən azad edilir.
- 2.19. Sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında) sığortaçı zərərin əvəzini sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir.
- 2.20. Sığortalının bu sığorta qaydaları ilə razı olduğunu təsdiq etməsi şərti ilə sığortalıya sığorta müqaviləsi verir.

- 2.21.**Sığorta müqaviləsi itdikdə və ya məhv olduqda sığortalı və ya sığorta olunan onun dublikatını sığortaçıdan şifahi və ya yazılı şəkildə tələb edə bilər. Bu tələbin yazılı şəkildə daxil olduğu tarixdən etibarən 3 iş günü müddətində sığortaçı sığortalını və ya sığorta olunanı müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, öz hesabına müvafiq sığorta müqaviləsinin dublikatı ilə təmin edir.
- 2.22.**Sığortaçı sığorta predmeti barəsində sığortalı tərəfindən aydın və düzgün məlumat verilməsini tələb edir. Bu məlumatlarla bağlı sığortalı tərəfindən qəsdən yanlış məlumat verilərsə sığortaçı sığorta predmetinin sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş dəyərini mübahisələndirir.
- 2.23.**Sığorta müqaviləsi bağlanarkən müstəqil auditor tərəfindən təsdiqlənmiş illik balansı və fəaliyyətinin illik yekunlarına dair maliyyə nəticələri ilə sığortalının tanış olmasını təmin edir.
- 2.24.**Sığortalını sığorta şərtləri ilə, yaxud könüllü sığorta müqaviləsinin əsaslandığı sığorta qaydaları ilə tanış edir.
- 2.25.**Sığorta müqaviləsi bağlayarkən sığortaçı sığortalanan predmetə baxış keçirə, fiziki və texniki xüsusiyyətlərini müxtəlif vasitələrlə təyin etməklə, sxem və cizgilər tərtib etməklə, foto və video çəkilişlər apararaq onu qiymətləndirə, lazım gəldikdə isə onun həqiqi dəyərini müəyyən etmək məqsədilə sığorta qanunvericiliyinin tələblərini nəzərə almaqla müstəqil ekspert təyin edə bilər.
- 2.26.**Sığortaçı sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlakı, həmçinin sığorta risklərini bilavasitə özü və ya sığorta qanunvericiliyinin tələblərini nəzərə almaqla təyin etdiyi sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən müvafiq şəxs, yaxud müstəqil ekspert vasitəsilə qiymətləndirə bilər. Bu halda müstəqil ekspertlar və sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxslər bununla bağlı sığortaçının malik olduğu bütün hüquqlardan istifadə edə bilərlər.
- 2.27.**Sığortaçı 6.8-ci bəndində qeyd olunan hallar mövcud olarsa sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verir.
- 2.28.**Sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda və müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan sığortaçı digər tərəfi bu barədə xəbərdar edir və ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırıdığı yazılı bildiriş göndərir.
- 2.29.**Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortaçıya məlumat vermiş sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, həmçinin faydalanan şəxs hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına həmin hadisə barədə xəbər verməmişdirsə sığortaçı qeyd olunan orqanları bu hadisə barədə dərhal məlumatlandırır.
- 2.30.**Sığortaçı (və ya təyin edilmiş müstəqil ekspert, yaxud sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxs) sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcmindən müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədlərin və məlumatların alınması ilə bağlı səlahiyyətli dövlət orqanlarına yazılı sorğunu sığortalıya verərək müvafiq sənədlərin təmin edilməsini tələb edir.
- 2.31.**Bu qaydaların 15-ci maddəsində müəyyən edilmiş subroqasiya hüququndan istifadə edir.
- 2.32.**Qanunvericiliyə və bu qaydalara uyğun digər hüquq və vəzifələrini həyata keçirir.

3. Sığortalının hüquq və vəzifələri:

- 3.1.** Bu qaydalarla nəzərdə tutulan şərtlərin sığortaçı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb edir;
- 3.2.** Sığorta hadisəsinin təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini tələb edir;
- 3.3.** Sığorta müqaviləsində qeyd olunan sığorta haqqını ödəyir;
- 3.4.** Sığorta riskləri barədə sığortaçıya məlumat verir;
- 3.5.** Riskin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişikliklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları sığortaçıya bildirir;
- 3.6.** Sığorta predmetinin və hadisəsinin araşdırması üçün sığortaçıya müvafiq şəraiti yaradır:
- 3.6.1.** Sığortalanan əmlaka baxış keçirmək;
- 3.6.2.** Sığortalanan əmlakın olduğu yerləri və yerin yaxınlığındakı binaya (qurğu və ya evin) baxış keçirmək;
- 3.6.3.** Sığortalanan əmlakın real dəyərinin müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə keçirilən ekspertizada iştirak etmək.
- 3.7.** Sığortalanan əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri görür;
- 3.8.** Sığorta predmeti və hadisəsi barədə sığortaçıya düzgün və aydın məlumat verir;
- 3.9.** Bu qaydalarda nəzərdə tutulan şərtləri yerinə yetirir, əks təqdirdə əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin sığortaçı tərəfindən tam və ya qismən ödənilməsinə tələb etmə hüququnu itirir.
- 3.10.**Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı sığorta riskinin müəyyən olunması və sığorta haqqının hesablanması üçün zəruri və ona məlum olan bütün halları və məlumatı sığortaçıya bildirir.
- 3.11.**Sığorta müqaviləsinə bu qaydaların 6.9-cü bəndinin tələblərinə əsasən sığortalı tərəfindən vaxtından əvvəl xitam verilə bilər. Bu halda:
- 3.11.1.** Sığortalı, sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığortaçıdan həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxarmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarının ona qaytarılmasını tələb edir, əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçıdan sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarılmasını tələb edir.
- 3.11.2.** Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anıadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması bu qaydaların bu qaydaların 10-cü maddəsinin tələblərinə əsasən həyata keçirilir.

- 3.12.** Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda, qanunvericiliyə uyğun olaraq, həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verir.
- 3.13.** Sığorta məbləğinin azalmış hissəsinə uyğun olaraq, əlavə sığorta haqqı ödənilməklə sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləğini bərpa edilə bilər.
- 3.14.** Sığortalı sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan və sığortaçının müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən sığorta riskinin artması ilə bağlı bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verir.
- 3.15.** Sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda və müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan sığortalı digər tərəfi bu barədə xəbərdar edir və ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırıdğı yazılı bildiriş göndərir.
- 3.16.** Qanunvericiliyə və bu qaydalara uyğun digər hüquq və vəzifələrini həyata keçirir.
- 3.17.** İtki, ziyan və ya zərərin qarşısını alma öhdəliyi
- Sığortalı
- (a) sığortalanan Əmlakın saz vəziyyətdə saxlanması və itki, ziyan və ya zərərin qarşısını almaq üçün öz hesabına bütün mümkün ehtiyat tədbirlərinin görülməsini təmin etməlidir.
- (b) işçilərin seçməsində və onlara nəzarətdə ehtiyat göstərməlidir.
- (c) hər bir hakimiyyət orqanları tərəfindən müəyyən edilmiş və qoyulmuş öhdəlikləri icra etməlidir.
- Mükləri nəzarət etmək üçün Sığortaçının nümayəndəsinin Müklərə hər zaman daxil olma imkanı olmalıdır.

4. SIĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏ SIĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

- 4.1.** Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda, qanunvericiliyə uyğun olaraq, həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir. Sığorta müqaviləsində məlumat verməyin müddəti və yaxud üsulu göstərilmişdirsə, o, müəyyən olunmuş müddətdə və həmin üsulla həyata keçirilməlidir.
- 4.2.** Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortaçıya məlumat vermiş sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, həmçinin faydalanan şəxs bu qaydaların 7.1-ci bəndi ilə nəzərdə tutulmuş səlahiyyətli dövlət orqanlarına həmin hadisə barədə xəbər verməmişdirsə, sığortaçı qeyd olunan orqanları bu hadisə barədə dərhal məlumatlandırılmalıdır.
- 4.3.** Sığortalı baş verən hadisə barəsində səlahiyyətli dövlət orqanlarına məlumat verməyə və qanunvericiliklə ona aid edilmiş bütün öhdəlikləri yerinə yetirməyə borcludur.
- 4.4.** Sığorta hadisəsi zamanı sığortalı mümkün zərərin qarşısını almaq və miqdarını azaltmaq üçün bütün ağılabatan və mümkün tədbirləri görməlidir.
- 4.5.** Belə tədbirlər həyata keçirilərkən sığortalı sığortaçıdan aldığı təlimatları yerinə yetirməlidir.
- 4.6.** Sığortaçı sığorta hadisəsi və onun nəticələri ilə əlaqədar sığortalının bütün hərəkətləri üzərində nəzarət etmək və sığorta ödənişinin həyata keçirilməsinə təsir edə bilən bütün məsələlər haqqında qərar qəbul etmək imkanına malik olmalıdır.
- 4.7.** Sığortalı sığorta hadisəsi nəticəsində zərər çəkmiş sığorta predmetini sığortaçı baxış keçirənə qədər sığorta hadisəsindən sonra düşdüyü vəziyyətdə saxlamağa borcludur.
- 4.8.** Zərər görmüş əmlak təmir etdiriləcəkdirsə təmir yeri təmir başlanana qədər sığortaçı ilə razılaşdırılmalıdır.
- 4.9.** Sığortalı sığorta hadisəsinə aid bütün sənədləri və məlumatı sığortaçıya təqdim etmək, həmçinin hadisənin digər iştirakçılarının və sığorta hadisəsi ilə bağlı məsələlərə baxan səlahiyyətli dövlət orqanlarının bütün hərəkətləri barədə təxirə salınmadan məlumat vermək öhdəliyi daşıyır.
- 4.10.** Sığortalı sığortaçının ilkin razılığı olmadan onun məsuliyyətinin tanınmasına yönəlmiş hər hansı bir hərəkət etməyə, saziş imzalamaya və ya vəd verməyə haqlı deyildir.
- 4.11.** Sığorta hadisəsi ilə bağlı bütün rəsmi və qeyri-rəsmi təhqiqatlarda sığortaçı öz hesabına sığortalının maraqlarını təmsil və müdafiə etməyə haqlıdır.
- 4.12.** Sığorta hadisəsi faktının mövcudluğunu və onun səbəb olduğu zərərin ölçüsünü sübut etmək sığortalının vəzifəsidir.
- 4.13.** Sığorta hadisəsi faktının və şəraitinin, eyni zamanda zərərin miqdarının sübut edilməsi üçün sığortalı malik olduğu və həmçinin qanunvericiliyə və adi təcrübəyə müvafiq olaraq əldə etməli bütün sənədləri sığortaçıya təqdim etməyə borcludur.

5. SIĞORTA MƏBLƏĞİ

Sığorta məbləği sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının sığorta müqaviləsi ilə müəyyənləşdirilmiş öhdəliyinin son həddidir.

- 5.1.** Bu qaydalara əsasən sığorta məbləği sığorta predmetinin sığorta müqaviləsi bağlandığı andakı həqiqi dəyərindən - sığorta dəyərindən çox olduğu halda (ikili və ya çoxqat sığorta halında), həmin müqavilə sığorta məbləğinin sığorta dəyərindən artıq olan hissəsində etibarsızdır.
- 5.2.** Sığorta məbləğinin hər bir sığorta predmeti və ya onun hissəsinə münasibətdə ayrı-ayrı risklər üzrə miqdarı sığorta müqaviləsində qeyd olunur.

6. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN BAĞLANILMASI, ƏLAVƏ VƏ DƏYİŞİKLİKLƏR EDİLMƏSİ, XİTAM VERİLMƏSİ

- 6.1. Sığorta müqaviləsi sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşmadır.
- 6.2. Sığorta müqaviləsi tərəflərin bu qaydalar əsasında yazılı formada tərtib etməsi, qarşılıqlı imzalaması və ya sığortalının bu qaydalar ilə razı olduğunu təsdiq etməsi şərti ilə sığortaçı tərəfindən sığortalıya sığorta müqaviləsinin verilməsi yolu ilə bağlanır.
- 6.3. Sığorta müqaviləsinə ediləcək əlavə və dəyişikliklər qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq tərəflərin qarşılıqlı razılaşması yolu ilə həyata keçirilir.
- 6.4. Sığorta müqaviləsi müəyyən müddət üçün bağlanılır.
- 6.5. Sığorta yalnız müqavilənin (şəhadətnamənin) qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən sığorta hadisələrinə təminat verir.
- 6.6. Sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta təminatının müddəti sığorta müqaviləsinin bağlandığı gün saat iyirmi dördədən başlanır və sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat iyirmi dördə başa çatır.
- 6.7. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində əqdlərin etibarsızlığı ilə bağlı ümumi əsaslarla və aşağıdakı hallarda sığorta müqaviləsi bağlandığı andan etibarsız sayılır:
  - 6.8. sığorta müqaviləsi sığortaçının və ya sığortalının adından müqavilə bağlamağa ixtiyarı olmayan şəxslərlə bağlandıqda;
    - 6.8.1. sığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ olmayan və ya müvafiq sığorta növünü aparmağa icazəsi olmayan şəxs sığortaçı qismində müvafiq sığorta müqaviləsinə bağlandıqda (bu halda ödənilmiş sığorta haqları tam həcmdə sığortalıya qaytarılır);
    - 6.8.2. Sığortalı sığorta müqaviləsi bağlayarkən istənilən şəxsi faydalanan şəxs kimi təyin etmək, habelə sığorta hadisəsi baş verəndə sığortaçının və həmin şəxsin razılığı ilə onu dəyişdirmək hüququna malikdir.
  - 6.9. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda xitam verilir:
    - 6.9.1. Müqavilənin qüvvədə olduğu müddət bitdikdə;
    - 6.9.2. Sığortaçı sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;
    - 6.9.3. Sığortalı sığorta haqqını müqavilədə müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
    - 6.9.4. Məhkəmə sığorta müqaviləsinin etibarsız olduğu barədə qərar verdikdə;
    - 6.9.5. Sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;
    - 6.9.6. Aşağıdakı hallar istisna olmaqla, sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda:
      - 6.9.6.1. sığorta müqaviləsinə bağlanmış sığortalı sığorta müqaviləsi bağlayarkən sığortalanmış əmlakı qəbul edəcək hər hansı şəxsi təyin etmiş olduğu, habelə sığorta hadisəsi baş verəndə sığortaçının razılığı ilə onu dəyişdirmiş olduğu hallarda sığortalı fiziki şəxs vəfat edərsə, onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri mülki qanunvericiliklə müəyyən olunmuş vəzifəlik qaydasında sığortalanmış əmlakı qəbul edən şəxsə keçir;
      - 6.9.6.2. qanunvericilikdə və ya müqavilədə başqa şərtlər müəyyən edilməmişdirsə, sığortalının hüquq və vəzifələri sığorta predmeti olan miras əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə həmin onun özünün, həm də sığortaçının müqavilədə rəsmiləşdirilən razılığı ilə keçir;
      - 6.9.6.3. başqa şəxsin xeyrinə həyat sığortası müqaviləsi bağlanmış sığortalı vəfat etdikdə onun hüquq və vəzifələri xeyrinə sığorta müqaviləsi bağlanmış şəxsə təqdim edildikdən sonra ona özünün yazılı razılığı ilə keçir;
      - 6.9.6.4. sığortalı olan hüquqi şəxs sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə yenidən təşkil edildikdə onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq hüquq varisinə keçir.
    - 6.9.7. Sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı olmayan sığorta olunan vəfat etdikdə sığortalının onun başqası ilə əvəz olunması təklifinə sığortaçı etiraz etdikdə;
    - 6.9.8. Sığorta qanunvericiliyində, yaxud sığorta müqaviləsində digər hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığortalanmış əmlak özgənəkiləşdirilərkən sığortaçı sığortalının hüquq və vəzifələrinin əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə keçməsinə etiraz etdikdə; əmlak özgənəkiləşdirilərkən sığortaçı sığortalının hüquq və vəzifələrinin əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə keçməsinə etiraz etmədikdə əlavə sığorta haqqı ödənilmədən sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı dəyişdirilə bilər;
    - 6.9.9. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
    - 6.9.10. Sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;
    - 6.9.11. Sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
    - 6.9.12. Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyi və bu qaydalarla nəzərdə tutulmuş digər hallarda.

7. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ

- 7.1.** Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır.
- 7.2.** Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) qaytarır.
- 7.3.** Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anıadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqları) sığortalıya qaytarılır.
- 7.4.** Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anıadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarından) az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması bu qaydaların 7.1-ci və 7.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.
- 7.5.** Sığorta müqaviləsinə bu qaydalarda və ya qanunvericiliklə müəyyən edilmiş məhkəmə qərarı əsasında xitam verilmiş hesab edildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını, bu maddənin 7.3-cü və 7.4-cü bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, sığortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.

8. ZƏRƏRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

- 8.1.** Bir sığorta hadisəsi üzrə dəyən zərərin və (və ya) yaranan itkilərin əvəzinin ödənilməsi üçün iki və ya daha çox sığorta müqaviləsi ilə bir və ya bir neçə sığortaçının öhdəlikləri yarandıqda icbari sığorta müqavilələri üzrə sığorta ödənişləri verilir. Bu zaman könüllü sığorta müqaviləsi bağlamış sığortaçı sığortalı (sığorta olunan və ya faydalanan şəxs) qarşısındakı öhdəliklərini öz istəyi ilə icbari sığorta müqaviləsi bağlamış sığortaçıdan əvvəl yerinə yetirə bilər.
- 8.2.** Sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı, sığorta olunan və ya üçüncü şəxs aşağıdakı hallar istisna olmaqla, zərər dəymiş əmlakı sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə sığortaçıya və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə təqdim etməlidir:
- 8.1.1.** Zərərin qarşısının alınması və ya həcmnin azaldılması, sığorta hadisəsinin nəticələrinin aradan qaldırılması, yaxud digər fəsadlara səbəb olmaması, habelə zərər dəymiş əmlakın sonrakı itkiləri üçün təhlükə ehtimalına səbəb ola bilən nəzarətsiz halda qalmaması, başqa şəxslərin hərəkətinə və ya fəaliyyətinə mane olmaması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, o cümlədən bu məqsədlərlə əmlakın hadisə yerindən kənarlaşdırılması zamanı zərər dəymiş əmlakın hadisədən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanması mümkün olmadıqda;
- 8.1.2.** sığortaçı sığorta hadisəsi barədə bu qaydalarla nəzərdə tutulmuş şəkildə məlumatlandırıldıqdan 5 gün müddətində onun nümayəndəsi zərər dəymiş əmlaka baxış keçirmədikdə;
- 8.1.3.** digər hallarda zərər dəymiş əmlakın sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanmamasına sığortaçının yazılı razılığı olduqda.

9. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HESABLANMASI QAYDASI

- 9.1.** Sığortalanmış əmlaka vurulan zərərlərin həcmi müəyyən olunduqdan sonra sığorta ödənişinin hesablanması aşağıdakı üsullarla və ardıcılıqla həyata keçirilir:
- 9.1.1.** Qismən sığorta zamanı - sığorta məbləğinin sığorta dəyərində olan nisbəti əsasında vurulmuş zərərlərə təminat verilir;
- 9.1.2.** Sığorta müqaviləsində azadolma nəzərdə tutulduqda - azadolma məbləği çıxılmaqla zərərlərə təminat verilir;
- 9.2.** Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta ödənişlərinin ümumi miqdarı sığorta məbləğini aşmır.

10. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI VƏ ŞƏRTLƏRİ, SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏR

Sığorta ödənişi sığorta hadisəsi baş verdikdə qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır.

10.1. Sığorta ödənişi aşağıdakılara əsasən həyata keçirilir:

- 10.1.1.** sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə sığortaçıya ünvanladığı sığorta tələbi;
- 10.1.2.** sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı qanunvericiliyə uyğun olaraq, hər hansı dövlət orqanına məlumat verilməlidir, həmin orqanın hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd;
- 10.1.3.** qanunvericilikdə və müvafiq sığorta qaydalarında nəzərdə tutulan, sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan digər sənədlər.

10.2. Sığorta hadisəsi nəticəsində dəymiş zərərin miqdarını bu qaydaların 13.1-ci bəndində göstərilən sənədlərin və ekspert rəyinin əsasında sığorta müqaviləsi üzrə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin, yaxud onların nümayəndəsinin təqdim etdiyi sığorta tələbi əsasında sığortaçı müəyyən edir. Bu zaman sığortaçı dəymiş zərəri müxtəlif üsullarla, o cümlədən zərər dəymiş predmetin və ya hadisə yerinin fiziki və texniki xüsusiyyətlərini müxtəlif vasitələrlə təyin etməklə, sxem və cizgilər tərtib etməklə, foto və video çəkilişlər aparmaqla, bilavasitə özü və ya sığorta qanunvericiliyinin tələblərini nəzərə almaqla təyin etdiyi sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən müvafiq şəxs vasitəsilə qiymətləndirə bilər.

10.3. Sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin sığortaçı tərəfindən qiymətləndirilməsi, habelə miqdarı barədə tərəflər arasında razılıq əldə edilmədikdə zərərin miqdarının qiymətləndirilməsi sığorta qanunvericiliyinin tələbləri nəzərə alınmaqla, təyin olunan müstəqil ekspert və ya sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxslər tərəfindən aparılır və bu zaman sığortaçının malik olduğu bütün hüquqlardan istifadə edə bilər.

10.4. Sığortaçı sığorta hadisəsi ilə əlaqədar bütün sənədləri aldıqdan sonra 30 təqvim günü ərzində sığorta ödənişini verir və ya yazılı şəkildə əsaslandırmaqla ödənişi verməkdən imtina edir.

10.5. Zərərin miqdarı barədə tərəflər arasında razılıq əldə edildikdən sonra sığorta hadisəsi üzrə sığorta ödənişi sığortaçının seçimi əsasında aşağıdakı formalarda həyata keçirilir:

- 10.5.1.** zərər məbləğinin pul şəklində sığortalıya (sığorta olunan) və ya faydalanan şəxsə ödənilməsi;
- 10.5.2.** sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin aradan qaldırılması üçün sığortalıya (sığorta olunan) və ya faydalanan şəxsə) göstərilən xidmətlərin və ya satılan əşyaların dəyərinin xidmət göstərənə və ya satıcıya ödənilməsi;
- 10.5.3.** sığorta müqaviləsində nəzərdə tutularsa, həmin müqavilədə müəyyən edilən şərtlər əsasında sığorta predmeti olan əmlakın dəyişdirilməsi.

10.6. Sığorta ödənişinin ödənilməsi zamanı sığortaçı sığorta ödənişi məbləğindən sığortalının ona ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq hüququna malikdir.

10.7. Sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği həmin müqavilə üzrə verilmiş sığorta ödənişi həcmində azalmış hesab olunur, bu halda sığorta məbləğinin azalmış hissəsinə uyğun olaraq, əlavə sığorta haqqı ödənilməklə sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği bərpa edilə bilər. Sığorta qanunvericiliyində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, bu zaman sığorta müqaviləsində sığortaçı sığorta məbləğinin azalması ilə bağlı dəyişiklik edə bilər.

10.8. Əmlakın sığortasında və əmlaka vurulan zərəərə görə mülki məsuliyyətin sığortasında sığorta ödənişi sığorta hadisəsinin baş verməsi nəticəsində sığortalıya və ya sığorta olunan, habelə zərərcəkən üçüncü şəxsə dəyən real zərərin miqdarından çox ola bilər.

11. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNA NIN ƏSASLARI

11.1. Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

- 11.1.1.** sığortaçının hadisənin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması ilə əlaqədar olaraq onun mənafezləri əhəmiyyətli dərəcədə pozulduqda, habelə zərər dəymiş əmlakın ona təqdim edilməsi ilə bağlı bu qaydaların 11.2-ci bəndinə riayət edilmədikdə;
- 11.1.2.** qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərcəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;
- 11.1.3.** müqavilə və ya qanunla hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;
- 11.1.4.** sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımı və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;
- 11.1.5.** sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməsi, o cümlədən bu qaydaların 11.2.1-ci bəndində müəyyən edilmiş məqsədlər üçün zəruri tədbirlərin görülməsi halları istisna olmaqla, digər hallarda əmlakın hadisə yerindən kənarlaşdırılmasının sığortaçının hadisənin səbəblərini və ya zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum etməsi;
- 11.1.6.** bu qaydaların 14.2-ci bəndi nəzərə alınmaqla, sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;
- 11.1.7.** əmlakın sığortası üzrə sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərərvuran zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir.
- 11.1.8.** baş vermiş hadisənin qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;

- 11.1.9.** Sığorta hadisəsinin sığorta haqqı və ya onun hər hansı bir hissəsinin sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan 15 gün sonra, sığortaçının bu barədə yazılı xəbərdarlıqla son ödəmə müddəti müəyyən edilmişdirsə bu müddətin bitməsindən 3 gün sonra baş verməsi halında sığorta haqqı və ya onun müvafiq hissəsi ödənilməmiş olduqda;
- 11.1.10.** sığorta qanunvericiliyində və ya sığorta qaydalarında nəzərdə tutulmuş digər hallarda.
- 11.2.** Sığorta müqaviləsi bağlanarkən və ya bağlandıqdan sonra sığortalı özünə məlum olan və sığortaçının müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verməmişdirsə.
- 11.3.** Sığortalının sığorta qanunvericiliyində və ya bu qaydalarla nəzərdə tutulmuş vəzifələrini yerinə yetirmədiyi hallarda.
- 11.4.** Sığorta qanunvericiliyi və bu qaydalarla nəzərdə tutulmuş digər hallarda.

12. SUBROQASIYA HÜQUQU

- 12.1.** Subroqasiya - Sığorta ödənişinin həyata keçirilməsindən sonra, Sığorta olunanın səhhətinə vurulan zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsə qarşı subroqasiya qaydasında tələb irəli sürmək hüququ, həmin ödəniş məbləği haddində Sığortaçıya keçir.
- 12.2.** Sığortalı (Sığorta olunan) Sığortaçının subroqasiya hüququnun təmin edilməsi üçün öz imkanları çərçivəsində ona hər cür kömək göstərməli və Sığortaçını tələb irəli sürmək üçün zəruri olan bütün sənədlər, sübut və məlumatlarla təmin etməlidir.
- 12.3.** Sığortalının (Sığorta olunanın) hər hansı məhkəmədən kənar razılaşma və ya məhkəmə qərarı əsasında zərərə görə məsuliyyət daşıyan şəxslərdən aldığı təminat məbləğləri, ilk növbədə Sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə həyata keçirdiyi sığorta ödənişlərinin əvəzinin ödənilməsinə xərclənəcəkdir.
- 12.4.** Sığortaçı ilə Sığortalı arasında başqa cür razılaşdırıldığı və belə razılaşmanın Sığorta müqaviləsində təsbit olunduğu hallar istisna olmaqla, Sığortalı (Sığorta olunan) zərərvuran şəxsə qarşı iddiadan və ya tələbi təmin edən hüquqlardan, yaxud lazımı sənədləri Sığortaçıya verməkdən imtina etdikdə, Sığortaçı sığorta ödənişi verməkdən zərərvuran şəxsdən subroqasiya qaydasında ala biləcəyi məbləğ həcmində azad edilir və ödənilmiş sığorta ödənişinin tam və ya müvafiq hissəsinin qaytarılması hüququnu əldə edir.

13. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QAYDALAR ÜZƏRİNDƏ ÜSTÜNLÜYÜ

Bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş istisnalar və məhdudiyyətlər qanunvericiliyə zidd olmadığı hallarda tərəflərin razılığı ilə sığorta təminatına daxil edilə bilər.

14. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR

- 14.1.** Sığorta müqaviləsində qanunvericiliyə, bu qaydalara və bunlarla əlaqədar olan əlavə şərtlərə (klozlara) zidd olmayan xüsusi şərtlər də yazıla bilər.
- 14.2.** Sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişikliklər qarşılıqlı razılaşma əsasında yazılı şəkildə rəsmiləşdirilir.
- 14.3.** Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımı qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq qaydada məsuliyyət daşıyırlar.
- 14.4.** Sığorta predmeti bir və ya bir neçə sığorta müqaviləsi ilə həqiqi dəyərindən artıq məbləğə sığortalandıqda sığorta məbləğinin sığorta dəyərindən artıq olan hissəsində sığorta müqaviləsi etibarsızdır.
- 14.5.** Sığortalı ilə sığortaçı arasındakı razılaşmaya görə davamlı olaraq eynicinsli sığorta predmetinin müxtəlif hissələrinin oxşar şərtlərlə ayrı-ayrı dövrlər üzrə sığorta olunması vahid sığorta müqaviləsi tərtib edilməklə bir sığorta müqaviləsi əsasında həyata keçirilə bilər.
- 14.6.** Sığortalı bu qaydaların 14.5-ci bəndində göstərilən əmlakın hər bir hissəsi haqqında sığorta müqaviləsində razılaşdırılmış məlumatları vaxtında, belə məlumatların təqdim edilmə vaxtı müqavilədə nəzərdə tutulmadıqda isə həmin məlumatları əldə etdikdən dərhal sonra sığortaçıya çatdırmalıdır. Məlumatlar əldə edildiyi zaman zərərlərin əvəzinin sığortaçı tərəfindən ödənilməyəcəyi məlum olsa belə sığortalı əldə etdiyi məlumatları sığortaçıya çatdırmalıdır.
- 14.7.** Sığortalı tələb etdikdə sığortaçı bu qaydaların 14.5-ci bəndində nəzərdə tutulan müqavilənin aid olduğu əmlakın ayrı-ayrı hissələri üzrə sığorta müqaviləsi verməlidir.

15. İŞ SİRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI

Sığortaçı, sığortalıya aid öyrənəcəyi iş sirlərini gizli saxlamamaqdan dəyən ziyan və zərərlərə görə məsuliyyət daşıyır.

16. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI

- 16.1.** Sığorta müqaviləsi üzrə ortaya çıxan mübahisələr tərəflərin danışıqlar yolu ilə həll edilir.
- 16.2.** Razılığa gəlinmədiyi təqdirdə mübahisələrə Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyində müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti üzrə məhkəmədə baxılır.
- 16.3.** Sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün tələblər Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə həll edilir.

17. SANKSIYALARA DAIR MADDƏ

Şirkət bu müqavilənin əhatə etdiyi hər hansı bölmələrinə əsasən məsuliyyət üçün heç bir ödəniş etməyə və ya onun hər hansı bir genişlənməsi çərçivəsində hər hansı ödəniş həyata keçirməyə borclu deyil: bu müqaviləni və/və ya sığortaçı, onun ana şirkəti və yaxud onun əsas nəzarət qurumunu tənzimləyən hər hansı qanun və/ və ya normativ aktla embarqo qoyulan və ya sığortalıya və ya bu müqavilə əsasında hər hansı başqa faydalanan şəxsə sığortalanma təmin etməyi və ya digər iqtisadi müavinət təklif etməyi sığortaçıya qadağan etməklə nəticələnən digər iqtisadi sanksiya forması tətbiq edilən hər hansı ölkə (ölkələr)də yaranan və yaxud sığortalı və ya bu müqavilənin hər hansı faydalanan şəxsi vətəndaşı və ya qurumu olduğu dövlətdən irəli gələn hər hansı iddia çərçivəsində itki üçün.

Mühəndislik – Tikinti-quraşdırma işləri zamanı meydana çıxan risklərin sığortası – Kontraktorun Bütün Risklərinin Sığortası (KBR və ya ingiliscə CAR) və Bütün Quraşdırma Risklərin Sığortası (BQR və ya ingiliscə EAR)

Nəzərə alaraq ki, Cədvəldə adlandırılan Sığortalı Sığortaçıya bütün digər yazılı ərizələrlə birgə doldurulmuş anket şəklində təqdim etdiyi yazılı bəyannamə bu müqavilənin tərkib hissəsini təşkil edir.

Bu sığorta müqaviləsi təsdiq edir ki, Sığortalı tərəfindən Sığortaçıya Cədvəldə nəzərdə tutulan sığorta haqqı ödənildikdən sonra, aşağıda göstərilən və ya əlavə olaraq razılaşdırmış müddəaları, qeydləri və şərtləri nəzərə alaraq, sığortalıya dəyən zərəri aşağıdakı qaydada və həcmdə ödəyəcək.

Ümumi İstisnalar

Sığortaçı Sığortalıya

- a) müharibə, silahlı qüvvələrin basqını, düşmən əməliyyatları, hərbi əməliyyatlar (müharibə elan edilib-edilməsindən asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsi, qiyam, inqilab, üsyan, iğtişaş, tətillər, lokaut, kütləvi iğtişaşlar, hərbi hakimiyyətin əmrləri və ya əmr verənləri hüquqlarının qanunsuz olaraq məhəmmətlənməsi, sabotaj qruplarının və ya siyasi təşkilatların tapşırığı və ya onlarla əlaqədə olan şəxslərin əməliyyatları, sui-qəsd, müsadirə, məcburi özgəninkiləşdirilmə, rekvizisiya və ya dağılma və ya de yure və ya de fakto mövcud olan hökumət və ya hər – hansı bir dövlət orqanının əmrləri;
- b) nüvə reaksiyası, nüvə şüalanması və ya radioaktiv çirklənmə;
- c) sığortalının və ya onun təmsilçilərinin şüurlu hərəkətləri və ya səhlənkarlığı;
- d) işlərin tamamilə və ya qismən dayandırılması

nəticəsində baş verə itki, zədə və ya məsuliyyətdən törənən birbaşa və ya dolayısı irəli və gələn ya ağırlaşdırılan zərəri ödəmir.

Bu müqavilənin a) istisnasının müddəalarına uyğun olan dağılma, zədə və ya məsuliyyətdən törənən zərərin bu müqavilənin ödəmədiyi haqqında qaldırılmış iddiada, mühakimədə və ya digər işdə itkinin, zədənin və ya dağılmanın sığortalanmasının sübuta yetirilməsi Sığortalıya həvalə edilir.

Sığorta Müddəti

Kontraktorun Bütün Riskləri (KBR/CAR).

Sığortalının məsuliyyəti Cədvəldə göstərilən bilən digər müddətdən asılı olmayaraq, bilavasitə, Cədvəldə adları çəkilmiş, işə başlama anından və ya tikinti meydanında əşyaların boşaldılmasından sonra başlayır.

Sığortalanan iş müqaviləsinə əsasən yerinə yetirilmiş və ya istismara buraxılmış hissələrə görə Sığortaçının məsuliyyəti bitir.

Bütün Quraşdırma Riskləri (BQR/EAR).

Sığortalının məsuliyyəti Cədvəldə göstərilən bilən digər müddətdən asılı olmayaraq, bilavasitə, Cədvəldə adları çəkilmiş, işə başlama anından və ya tikinti meydanında əşyaların boşaldılmasından sonra başlayır və bilavasitə qəbula və ya ilk sınağa və ya ilk gərginlik altında olma müddətlərinin hansının tarixinin daha əvvəl olduğu ana qədər, sınağın başlandığı andan 4 həftədən gec olmamaq (əgər yazılı şəkildə digəri razılaşdırılmayıbsa) şərti ilə davam edir. Əgər qurğunun hər-hansı hissəsi və ya bir neçə məşin sınaqdan keçirilsə və ya istismara buraxılırsa və ya qəbul olunursa, bu halda qurğunun və ya məşin(lar)ın hissələrinin örtükləri isə saxlanmaqda sonra dayandırılır.

Sığorta Cədvəldə göstərilən gündən gec olmayaraq dayandırılır. Sığorta müddətinin uzadılması üçün sığortaçının əvvəlcədən yazılı razılığı olmalıdır.

Ümumi Şərtlər

1. Sığortaçı yalnız Sığortalının bu müqavilənin müddələrinin lazımınca yerinə yetirilməsi halında, Sığortalı tərəfindən bu müddəaları uyğun tədbir görmək və götürülmüş öhdəliklərin yerinə yetirilməsi, anket və ərizədəki məlumat və cavabların dəqiqliyi halında məsuliyyət daşıyır.
2. Cədvəl və Bölmə (Bölmələr) bu müqavilənin tərkib hissəsidir, «bu müqavilə» ifadə isə, bu müqavilədə istifadə edildiyi yerdən asılı olmayaraq həm Cədvəli həm də Bölməni (Bölmələri) özündə saxlayır. Bu müqavilənin hər hansı bir hissəsində, Cədvəldə və ya Bölmədə (Bölmələrdə) xüsusi məna kimi təsbit edilmiş hər bir söz və ifadə, rast gəldiyi yerdən asılı olmayaraq, həmin mənanı özündə saxlayır.
3. Sığortalı bütün şüurlu təhlükəsizlik tədbirlərini öz hesabına həyata keçirir və Sığortaçının itki və zədə, məsuliyyətlərin qarşısını almaq üçün bütün lazımı məsləhətlərinə, qanunun tələblərinə və istehsalçının tövsiyələrinə riayət edir.
4. a) Sığortaçının nümayəndələri istədikləri vaxt (ağlabatan həddə) obyektə təftiş və yoxlama hüququna malikdir, Sığortalı isə Sığortaçıya riskin dərəcəsini qiymətləndirmək üçün xəbər və məlumatları təqdim etməyə borcludur;
- b) Sığortalı örtüyün həcmiminin və/və ya sığorta haqqının dərəcəsinin uyğun olaraq dəyişdirilməsi üçün, riskin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsi haqda Sığortaçıya dərhal teleqramla və yazılı şəkildə xəbər verir və baş vermiş şəraitdə bütün mümkün olan əlavə tədbirləri öz hesabına həyata keçirir.

Sığortaçının yazılı təsdiqi olmadan, Sığortalı riskin dərəcəsini artıran dəyişikliklər etmək hüququna malik deyil.

5. Bu müqavilə çərçivəsi daxilində zərərin ödənilmə tələbinin yarana biləcəyinə səbəb olan hər hansı bir hadisənin baş verə biləcəyi halda, sığortalı.
  - a) sığortaçıya itki xarakteri və həcmi haqqında dərhal həm telefonla və ya teleqrafla, həm də yazılı şəkildə məlumat verməyə;
  - b) itkilərin və ya zədələrin minimuma endirilməsi üçün mümkün olan tədbirlər görməyə;
  - c) Sığortaçının nümayəndələrinə və ya ekspertlərinə yoxlama aparmaq üçün korlanmış hissələri saxlamağa və təqdim etməyə;
  - d) Sığortaçının istədiyi bütün məlumat və sənədləri təqdim etməyə;
  - e) oğurluq və ya qarət nəticəsində yaranan itki və zədə haqqında polis orqanlarına xəbər verməyə

borcludur.

Baş verdiyi andan 14 gün müddətində Sığortaçıya bildirilməmiş itki, zədə və məsuliyyət üçün Sığortaçı heç bir cavabdehlik daşımır.

Mövcud şərtlərə riayət etməklə, Sığortalı Sığortaçıya xəbər verdikdən sonra, xırda zədələri aradan qaldırmaq üçün təmir və ya korlanmış hissələrin dəyişdirilməsini həyata keçirə bilər; digər hallarda və ya korlanmış hissələrin dəyişdirilməsindən əvvəl Sığortaçının nümayəndəsinə itki və zədələrin təyini üçün yoxlama imkanı verilməlidir. Əgər Sığortaçının nümayəndəsi tərəfindən ağlabatan müddətdə (yarannmış vəziyyəti nəzərə almaqla) yoxlama aparılmasa, Sığortalı korlanmış hissələrin təmiri və ya dəyişdirilməsi işlərinin aparılması hüququna malikdir.

Mövcud müqavilə çərçivəsində korlanmış əşyanın təcili və professional təmiri aparılmazsa, korlanmış əşya üçün Sığortaçının məsuliyyəti dayandırılır.

6. Sığortalı Sığortaçının hesabına Sığortaçının tələb etdiyi bütün lazımı tədbirləri həyata keçirməli, Sığortaçının öz hüquqlarını təmin etmək məqsədilə və ya hüquqi müdafiənin bütün mümkün olan imkanlarından istifadə etmək və ya əgər Sığortaçı bu müqavilənin şərtlərinə uyğun olaraq itki və ya zədə xərclərini və ya sığorta ödənişini ödəyibsə, hər hansı şəxslərdən (bu müqavilə çərçivəsində sığortalanmayan) ödəmə və ya kompensasiya almaq hüququna malikdirsə və ya malik olmaq hüququnu birbaşa əldə edə bilərsə və ya subroqasiya edilmişdirsə, bu cür tədbirlərin mövcudluğundan və ya belə tədbirlərin görülməsindən Sığortalı Sığortaçıya sığorta ödənişindən əvvəl və ya sonra meydana çıxmasından asılı olmayaraq icazə və imkan verməlidir.
7. Bu müqavilə çərçivəsində ödəniləcək məbləğin (məsuliyyət şübhəsizdirsə), ölçüsünə görə yaranan mübahisələri həll etmək üçün, bu tərəflərin yazılı razılığı ilə təyin edilmiş Hakimə təqdim edilir, əgər tərəflər Arbitrin təyin edilməsində razılığa gələ bilmərsə, bu halda digər tərəfin yazılı təqdimatından bir təqvim ayından gec olmayaraq hər bir tərəf öz Arbitrini təyin edir.

Əgər Arbitrlər ümumi bir fikrə gələ bilmirlərsə, münsiflər məhkəməsində işə baxılmamışdan əvvəl Arbitrlərin yazılı təqdimatına əsasən Baş Arbitr təyin edilir. Baş Arbitr tərəflərin təyin etdikləri Arbitrlərlə birgə iclaslarda iştirak və sədrlik edir. Baş Arbitrin çıxardığı qərar ilk şərt kimi Sığortacıya qarşı hüququ addımların atılmasına imkan verir.

8. Əgər bu müqavilə çərçivəsində baş verən itki, eyni zamanda digər mümkün olan sığorta müqaviləsinə əsasən həmin itki, zədə və həmin məsuliyyət örtüyü ilə təmin olunubsa, Sığortacı bu itki, zədə və məsuliyyətdən irəli gələn və yalnız özünə aid (sığorta müqavilələrin məbləğlərinə mütənasib miqdarda) hissəni və ya haqqı ödəməyə borcludur.
9. Sığortacı bütün riski, yaxud onun bir hissəsini təkrar sığortaya verə bilər. Bu zaman sığortacı riski qəbul edən Sessionarının qaydaları və qeyd-şərtlərindən istifadə edə bilər.
10. Sığorta ilə əlaqədar bütün sənədlər sığortalının tələbi ilə Azərbaycan, ingilis və ya rus dilində tərtib edilə bilər. Konkret sığorta müqaviləsinin şərtləri bu qaydaların şərtlərindən fərqləndikdə, müqavilənin şərtlərinə üstünlük verilir.

Bölmə I – Maddi Zərər

Sığortalı və Sığortaçı razılığa gəlmişlər ki, Sığorta Müddəti ərzində Cədvəldə qeyd edilmiş əşyalara və ya onların hər hansı bir hissəsinə, istisnalarda xüsusi olaraq göstərilmiş hallardan başqa, nəzərdə tutulmayan və gözlənilməz fiziki itki və ya zərər dəyirsə və təmir və ya dəyişdirilmə ehtiyacı yaranırsa, sığortaçı sığortalıya bu itki və zərərlər nəticəsində aşağıda göstərilən qaydada nağd pulla, yeni əşyaların alınması ilə və ya təmiri ilə əlaqədar (sığortalının seçimindən asılı olaraq), həcmi Cədvəldə ayrı-ayrılıqda hər bir hal üçün və nəticədə Cədvəldəki sığorta məbləğindən artıq olmamaq şərtilə, ödəməli həyata keçirir.

Cədvəldə göstərilən xüsusi məbləğdə Sığortaçı Sığortalıya sığorta hadisəsi zamanı yaranan qırıntıların təmizlənməsi üçün bu müqavilədə nəzərdə tutulan ödəmələrini həyata keçirir.

Bölmə I-ə Aid İstisnalar

Sığortaçı aşağıda göstərilən hallarda məsuliyyət daşımır:

- a) Sığortalının öz üzərinə götürdüyü Cədvəldə göstərilən azadolmalar daxilində itkilər üçün;
- b) cərimə daxil olmaqla, vaxtın bitməsindən, müqavilənin ləğvi və pozulması hesabına yaranan itki, ixtiyarı xarakteri dolayı itkilər;
- c) səhv layihələşdirmə nəticəsindəki, materialların nöqsanlılığı, tökmə və icra zamanı nəticəsində yaranan itki və ya zərər;
- d) qüsurlu materialların dəyişdirilməsinə, təmirinə və ya düzəlişlərinə və ustanın, aradan qaldırılı bilinməyən itkilərinə və ya bu qüsurlu materialların və ya ustanın işi üzündən baş vermiş qəza nəticəsində, dərhal korlanmış əşyaların xərcləri istisna olmaqla, çəkilən xərclərə görə;
- e) köhnəlmə və üzülmə, korroziya, oksidləşmə, istifadə olunması və normal atmosfer şəraiti üzündən korlanma;
- f) tikinti avadanlığının, mexanizmlərinin elektrik və ya mexaniki təsirlər hesabına korlanmasından, qəza, sınıma və nasazlıq, soyuducu və ya digər mayenin donmasından, keyfiyyətsiz sürtkü materialının və ya yanacağı və ya soyuducu mayenin çatışmazlığı üzündən baş verən itki və ya zərər lakin, əgər bu cür korlanma və ya nasazlıq üzündən xarici dağılma baş verirsə, belə tip təsadüfi dağıntılar ödənilə bilər;
- g) ümumi istifadəyə buraxılmış yollarda nəqliyyat vasitələrinin, üzücü vasitələrin və ya təyyarələrin itkisi və ya zədələnməsi;
- h) sənəd qovluqlarının, çertyojların, hesabların, kağızların, pulların, hər-hansı növ markaların, sənədlərin, borc öhdəliklərinin, banknotlarının, qiymətli kağızların, çeklərin itkisi və ya zədələnməsi;
- i) inventarizasiya vaxtı aşkar edilmiş itkilər.

I Bölməsinə Tətbiq Edilən Müddəalar

Qeyd 1 – Sığorta Məbləği: Bu sığortanın vacib tələbi ondan ibarətdir ki, Cədvəldə göstərilən sığorta məbləği aşağıdakılardan az olmamalıdır:

Bənd 1 üçün: Prinsipal tərəfindən təchiz edilmiş əşya və materiallara, başa çatdırılmış tikinti işlərinə, bütün materiallara, əmək haqqına, yol xərclərinə, gömrük rüsumlarına, vergilərə çəkilən tam xərcdən;

Bənd 2 və 3 üçün: Tikinti materiallarının, avadanlığının dəyişdirilməsi xərclərindən; sığorta olunan əşyaların yeni eyni tipli və eyni güclü əşyalarla dəyişdirilməsi xərclərindən;

və Sığorta qiymətlərin əsaslı dərəcədə dəyişdirilməsindən asılı olaraq sığorta məbləğinin artıb və ya azalmağını nəzərə almalıdır, bununla belə artma və ya azalma ancaq Sığortaçının bu müqaviləyə etdiyi əlavələrdən sonra qüvvəyə minir.

Qeyd 2 – İtkilərin nizamlanma əsasları: Bu müqavilə çərçivəsində hər hansı itki və ya zərər ödəmələri aşağıdakı qaydada nizamlanır:

- a) digər xərcləri çıxmaq şərtilə, sığorta olunmuş əşyalara zərər dəyməmişdən əvvəlki vəziyyətinə gətirilə bilməsi üçün aradan qaldırılı bilən təmir işlərinə çəkilmiş xərclər;
- b) qalıq xərclər çıxmaq şərtilə, sığorta olunmuş əşyaların tam zamanı itki olmamışdan əvvəlki faktiki dəyərinin ödənilməsi,

lakin bu müqavilənin şərtlərinin yerinə yetirildiyi, qeydlərinə riayət hallarda və sığorta müqaviləsində göstərilən həcmində və sığortalıya düşən pay miqdarında.

Sığortaçı yalnız zədələnmiş hissələrə aid lazımı hesab və ya sənədləri ona təqdim etdikdən və təmir və ya dəyişdirilmə işlərinin lazımınca aparıldığını əminləşdikdən sonra dəymiş itkini ödəyir. Təmir edilə bilən bütün zərərlər aradan qaldırılmalıdır; əgər təmirə çəkilən xərc sığortalanan əşyanın zədələnməmişdən əvvəlki qiymətinə çatır və ya ondan artıqdırsa, bu halda itkilərin ödənilməsi b) bəndində nəzərdə tutulan qaydada aparılır.

İlk təmir xərclərini sığortalı ancaq o halda çəkir ki, bu təmir son təmirin bir hissəsini təşkil edir və təmirə çəkilən xərclər ümumi xərcləri aşmır. Mümkün dəyişikliklər, əlavələr və / və ya təkmilləşdirmək məqsədilə çəkilən xərclər bu müqavilə çərçivəsində ödənilmir.

Qeyd 3 – Örtük Həcmnin Artırılması: Yalnız əvvəlcədən yazılı razılıq əldə edilmişsə iş vaxtından artıq, gecə, rəsmi bayram vaxtı aparılan işlər üçün əmək haqqına əlavələr və ya yüksək sürətli yüklər bu müqavilə çərçivəsində sığortalanır.

Bölmə II – Üçüncü Tərəf Qarşısında Məsuliyyət

Sığortaçı Sığortalıya Cədvəldə göstərilən məbləğ daxilində, lakin bu məbləği aşmamaq şərtilə, Sığortalının qanuna uyğun şəkildə daşdığı məsuliyyətə əsasən və aşağıda göstərilən hallarda dəyən zərərə görə ödəmələr edir:

- a) bədən xəsarətləri və ya bədbəxt hadisələr üzündən üçüncü şəxslərin xəstəliyinə görə (ölümlə nəticələnibsə ya yox);
- b) qəza hadisələri nəticəsində üçüncü şəxslərin mülkiyyətinə dəyən itki və ya zərər

bu hadisələr bilavasitə I Bölməsi üzrə sığortalanmış tikinti və ya quraşdırma işləri nəticəsində və tikinti meydançasında və ya bilavasitə onun yaxınlığında Örtük Müddəti ərzində baş veribsə.

İtkiyə görə kompensasiya alma haqqı olan halda zərərin ödənilməsinə aid tələb irəli sürülübse, Sığortaçı Sığortalı qarşısında aşağıdakı hallarda məsuliyyət daşıyır:

- a) Sığortalı tərəfindən iddiaçıya bütün iddia və məhkəmə iddia xərclərin ödəməsinə görə,
- b) Sığortaçı tərəfindən yazılı şəkildə təsdiq edilmiş bütün xərclər və məsrəflər,

bu Bölmədə Sığortaçının məsuliyyəti Cədvəldə göstərilən maksimal məbləğindən artıq olmamaq şərtilə.

Bölmə II-ə Aid Xüsusi İstisnalar

Sığortaçı Sığortalıya dəyən bunlara nəzərən itkiləri ödəmir:

1. Sığortalının öz üzərinə götürdüyü Cədvəldə göstərilən azadolmalar daxilində itkini;
2. bu müqaviləni I Bölməsi çərçivəsində örtülmüş və ya örtülə bilən, həyata keçirilmiş xərcləri, təkrar həyata keçirmələri, təmir və ya dəyişdirilmiş hissələrin xərclərini;
3. aparıcı elementlərinin vibrasiyası və ya sürüşməsi və ya zəifləməsi nəticəsində hər-hansı əmlaka və ya torpağa və ya binaya və ya şəxsə və ya bu səbəblərin nəticəsində yaranan digər zərərlər (xüsusi razılaşmaya əsasən belə hallar nəzərə alınma istisna olmaqla);
4. Aşağıdakılar nəticəsində yaranan məsuliyyətlərə görə:
  - a) Bölmə I-ə əsasən tam və ya qismən sığortalanan, Prinsipalın (Prinsipalların), Kontraktorun (Kontraktorların) və ya layihə ilə əlaqədə olan hər-hansı bir başqa firmanın fəhlə və qulluqçularının və ya onların ailə üzvlərinin bədən xəsarətlərinə və xəstəliklərinə;
  - b) Bölmə I-ə əsasən tam və ya qismən sığortalanan, Prinsipala (Prinsipallara), Kontraktor(lar) və ya layihə ilə əlaqədə olan hər-hansı başqa firmaya məxsus, onların himayəsində, keçiyində və ya nəzarətində olan əmlaka və ya onların fəhlə və qulluqçularına dəyən itki və zərər;
  - c) yollarda istismara buraxılmış nəqliyyat vasitələri və ya üzücü vasitələr və ya təyyarələr üzündən baş vermiş bədbəxt hadisələrinə;
  - d) razılaşdırılmaya əsasən məsuliyyət istisna olma şərtilə, Sığortaçı tərəfindən öz üzərinə götürdüyü mümkün öhdəliklərə görə ödəmələrə və ya digər kompensasiyalara.

Bölmə II-yə Aid Xüsusi Şərtlər

1. Sığortaçının yazılı razılığı olmadan Sığortalı və ya onun adından heç bir kəs, güzəştə getmək, təklif irəli sürmək, vəd vermək, ödəmələr aparmaq və ya məsuliyyəti tanımaq hüququna malik deyil; Sığortaçı istədikdə Sığortalı adından onun müdafiəsini təşkil etmək, itkiləri ödəmək və ya itkilərin ödənilməsi üçün özünün xeyrinə iddia qaldırmaq hüququna malikdir. Sığortaçı işlərin aparılmasında və ya itkilərin aradan qaldırılmasında tam sərbəstdir. Sığortalı bütün tələb olunan sənədləri Sığortaçıya təqdim etməyə və ona hər bir yardım etməyə borcludur.
2. Sığortaçı bədbəxt hadisələr üçün Sığortalıya bu hallara və ya bu hallardan hər-hansı birinə uyğun olan tələbləri və ya tələbi ödəmək üçün maksimal sığorta ödəmələri (ödənilmiş məbləğlər çıxılmaq şərtilə) apara bilər və nəticə etibarilə, bu sığorta müqaviləsi çərçivəsində Sığortaçı bu bədbəxt hadisə üzrə ixtiyarı gələcək məsuliyyətindən azaddır.

Bölmə III – Prinsipalın Gələcək Mənfəət İtkisi

Sığortaçı, sığorta müddəti ərzində, bu müqaviləni Bölmə I-də göstəriləyi kimi örtülə bilinən, sığortalanmış əşyalara, işlərə və ya onların hər-şansı hissəsinə, bu Bölmədəki xüsusi istisnalar xaricində, itki və zərər dəyibsə və bu səbəbdən sığortalının quraşdırma işlərinə müdaxilə olunubsa, gələcəkdə «yubanma» kimi adlandırılacaq, pozulubsa, Bölmə I-də Prinsipal adlandırılan, Sığortalıya, dövryyənin aşağı düşməsi və Cədvəldə göstərilən fəaliyyət xərclərinin artması ilə əlaqədar gəlir itkilərinə görə kompensasiya ödəyir.

Kompensasiya ödənişi kimi verilən məbləğ burada və gələcəkdə kimi təyin edilir:

- ümumi gəlirin itkisinə görə: ümumi gəlir normasının mal dövryyəsinin yubanmaya görə azalma həcminə nisbətindən alınan məbləğ;
- fəaliyyət xərclərinin artmasına görə: sığorta müddəti ərzində mal dövryyəsinin aşağı düşməsinin qarşısının alınması və ya azaldılmasına çəkilən xərclər. Bu məbləğ ümumi gəlir normasının mal dövryyəsinin azalma həcminə nisbətindən alınan məbləğdən çox olmamalıdır.

Əgər göstərilən illik sığorta məbləği gəlir normasının illik dövryyəyə tətbiqindən alınan məbləğdən kiçikdirsə, ödəniş məbləği mütənasib olaraq azaldılır.

Təriflər.

Sığorta Müddəti.

Sığorta müddəti bu bölmənin Cədvəlində göstərilən tarixdən başlayaraq həmin Cədvəldə göstərilən tarixə qədər, və yaxud ondan tez, 1-ci Bölməsində KBR (BQR) – də göstərilən maddi itkinin örtülmə müddətinə qədər davam edir.

Sığorta Olunan İşin Planlaşdırılmış Başlanma Tarixi.

Yubanma olmazsa bu bölmənin Cədvəlində müəyyən edilmiş və ya yenidən nəzərdən keçirilmiş işin başlanma tarixi.

Kompensasiya Müddəti.

Yubanmaya görə işin aparılmasına təsir göstərən, sığorta olunan işin planlaşdırılmış başlanma tarixindən başlayan və bu bölmənin Cədvəlində nəzərdə tutulan maksimum kompensasiya müddətindən çox olmayan tarix.

Əlavə Zaman.

Bu bölmənin Cədvəlində göstərilən və sığortaçının məsuliyyət daşımadağı müddət. Müvafiq məbləğ, kompensasiya müddəti ərzində orta gündəlik itki həcmimin əlavə zaman kimi razılaşıdırılmış günlərin sayına vurulması şərtilə hesablanmalıdır.

Dövryyə.

Yaşayış mənzillərinin icarəsinə və ya sığortalanan işin aparıldığı binaların xidmətinə görə sığortalıya verilmiş və ya verilə bilən məbləğ (müəyyən edilmiş güzəştədən az olmayaraq).

İllik Dövryyə.

Sığorta olunan işin planlaşdırılmış başlanma tarixindən 12 ay müddətində əldə edilən mal dövryyəsinin həcmi.

İllik Ümumi Gəlir.

İllik dövryyə xərclərinin müəyyən edilmiş iş xərclərini üstələyən məbləğ.

Müəyyən edilmiş iş xərclərinə malların, xammalın və əlavə hissələrin alınması (mühafizə üçün iş tələb olunmursa), dövryyə vergisi, alınma vergisi, lisenziya rüsumu və royalti və s. daxil olmalıdır.

Ümumi Gəlir Norması.

Yubanma olmadığı halda kompensasiya müddətində dövryyədən qazanılan norma.

Bölmə III-ə Aid Xüsusi İstisnalar.

Sığortacı aşağıdakılara görə məsuliyyət daşımır:

1. Yubanmaya və / və ya fəaliyyət xərclərinin artmasına görə baş verən və ya nəticələnən gəlir itkisi;
  - 1.1. Qabaqcadan yazılı şəkildə razılaşdırılmayıbsa, indossament nəticəsində Bölmə 1-də örtülə bilinən, zərər və ya ziyan;
  - 1.2. Qabaqcadan yazılı şəkildə razılaşdırılmayıbsa zəlzələ, vulkan, sualtı zəlzələ (sunami);
  - 1.3. Ətrafdakı mülkiyyətin, tikinti mexanizmlərinin və avadanlığının itkisi və ya dağıntısı;
  - 1.4. İş mühitinin və saxlama kameralarının itkisi və ya dağıntısı, sığorta olunmuş işə lazım olan materialların əskikliyi, məhv olunması, korlanması və dağılması;
  - 1.5. Dövlət orqanı tərəfindən qoyulmuş ixtiyarı məhdudiyətlər;
  - 1.6. Maliyyə vəsaitinin olmaması;
  - 1.7. Dəyişdirmələr, əlavələr, təkmilləşdirmələr, qüsurların aradan qaldırılması və ya baş verdikdən sonra hər-hansı bir digər qüsurların aradan qaldırılması;
  - 1.8. Bu müqavilənin Bölmə 1-ə görə örtülmüş əşyaların qəbulu və ya istifadəsindən yaranan itki və zərər;
2. Hər-hansı cərimələr və müqavilələrin pozulmasına, sifarişlərin gecikdirilməsinə və ya yerinə yetirilməməsinə görə çəkilən xərclər və ya ixtiyarı xarakterli cərimələrə görə.
3. İş fəaliyyətinə faktiki başlama tarixindən sonra ödənişlərin kəsilməsi, icarənin, lisenziyanın və ya sifarişin dayandırılması və ya ləğv edilməsi kimi səbəblər üzündən baş verən itkilər;
4. İndossamentə əsasən xüsusi olaraq razılaşdırılmayıbsa, prototip xarakterli quraşdırma işlərinə itki və zərər.

Bölmə III-ə Aid Müddəalar

Qeyd 1 – Müddətin Uzadılması: Bu müqavilənin Bölmə 1-nə əsasən sığorta müddətinin uzadılması avtomatik olaraq bu Bölmənin Cədvəlində göstərilən sığorta müddətini uzatmır.

Bu bölmənin sığorta müddətinin uzadılması üçün sığortalı ərizə ilə sığortacıya müraciət edir və uzadılma ehtiyacının səbəbini göstərir.

Sığortalı işin planlaşdırılmış başlanma tarixinin dəyişməsi haqda sığortacıya yazılı şəkildə xəbər verməli və bu yazılı şəkildə razılaşdırıldıqdan sonra uyğun Bölmədə nəzərə alınmalıdır.

Qeyd 2 – İtkilərin Nizamlanma Əsasları: Ümumi gəlirin və illik mal dövriyyəsinin hesablamasında aşağıdakı məqamlar nəzərə alınmalıdır:

- a) sığorta olunan işin başlanma tarixindən sonra 12 ay ərzindəki nəticələri;
- b) yubanma olmasa sığorta olunan işə təsir edən müxtəlif və xüsusi amillər;
- c) sığorta olunan iş başladıqdan sonra ona təsir edən müxtəlif və xüsusi amillər,

belə ki, son rəqəmlər sığorta olunmuş işin planlaşdırılmış başlanma tarixindən sonrakı nəticələrini əks etdirir.

Qeyd 3 – Mükafatın Qaytarılması: Əgər sığortalı (sığortalının auditorlarının təsdiqi ilə) xəbər verirsə ki, sığorta olunan işin başlanmasından 12 ay münasibət müddəti ərzində əldə edilmiş ümumi gəlir sığorta olunan məbləğdən az olmuşdur, o zaman verilmiş sığorta pulunun üçdə birindən çox olmayan fərq geri qaytarılır.

Bu müqavilə çərçivəsində, tələb qaldırıla biləcək hər-hansı itki və ya zərər yaranırsa, bu halda sığorta haqqının qaytarılması baş vermiş dağıntının yox, göstərilən fərqin əsasında ödənilir.

Bölmə III-ə Aid Xüsusi Şərtlər.

1. Sığortalı sığortaçıya bu bölmənin Cədvəlində göstərilən intervallarla yeni məlumatlar verməlidir.
2. Hər-hansı maddi dəyişikliklə əlaqədar aşağıda göstərilən risk hallarında:
  - nəzərdə tutulmuş inkişaf proqramının dəyişdirilməsi
  - hər-hansı iş əşyalarına əlavə və ya ciddi dəyişiklik, modifikasiya edilməsi
  - müəyyən edilmiş tikinti və ya iş metodlarından kənara çıxmalar
  - sığortalının maraqları dəyişdiyində (işin dayandırılması və ya ləğv edilməsi və ya onun borc əvəzi kimi təhvil verilməsi və s.);
 müqavilə, sığortaçı ilə müqavilənin uzadılması xüsusi memorandumunda razılaşdırılıb imzalanana qədər, etibarsız sayılır.
3. Bu bölməyə əsasən tələb yarana bilən hər-hansı yubanma nəticəsində baş verən hadisə:
  - a) sığortalı sığortaçıya telefon və ya teleqraf, və yazılı şəkildə 48 saat ərzində baş vermiş hadisə haqqında məlumat verməlidir;
  - b) sığortalı quraşdırma işinə əngəl törədən və beləliklə, işin yubanmasına gətirib çıxaran bütün məsələlərin aradan qaldırılmasına çalışmalıdır;
  - c) itki və zərərin mümkün səbəblərinin, onların miqyasının və sığortalının maraqlarına təsiri müəyyən edib hər-hansı sığorta olunmuş işin planlaşdırılmış başlanma tarixindən yubanmanın qarşısını alınmasını və ya onun azaldılmasının mümkünlüyünü tədqiq edilməsi və lazım olduqda yubanmanın qarşısının alınmasına və ya minimuma endirilməsinə dair tövsiyə edilmə məqsədilə sığortaçı və ya onun tərəfindən təyin edilmiş şəxsə hadisə baş vermiş yerə buraxılmasına şərait yaradılmalıdır.

Bu şərtlər sığortalının icazə və lisenziyasının sığortaçıya isbatını tələb edir. Əgər sığortalı və ya onun adından fəaliyyət göstərən şəxs sığortaçıya hər-hansı formada maneçilik törədirsə və sığortaçının tövsiyələri ilə hesablaşmırsa, bu bölmədən irəli gələn bütün mənfəət müsadirə edilir.

4. Bu Bölməyə aid tələb yaranan bilən halda, sığortalı öz hesabına, yubanmadan, 30 gün gec olmayaraq və ya sığortaçının yazılı razılığı ilə digər vaxt ərzində, tələbi yazılı şəkildə sığortaçıya çatdırmalıdır. Bundan başqa sığortalı öz hesabına sığortaçıya tələbi araşdırmağa və təsdiq etməyə imkan verən və lazım olduqda qanunla həqiqiliyi təsdiq olunmuş tələb deklarasiyası və bu tələblə bağlı digər sənədləri göndərməlidir. Bu sənədlərə hesab və digər iş kitabları, məsələn, qaimə-fakturalar, balans vəərəqləri və başqa sənədlər, sübutlar, məlumatlar, anlatmalar və lazım ola biləcək sənədlər daxildir.
5. Kompensasiya məbləği müəyyən olunduqdan bir ay sonra verilməlidir. Bununla bərabər sığortaçı itkinin həcmi öyrənib, öz məsuliyyətlərini müəyyən etdikdən bir ay sonra, sığortalı avans kimi minimum ödənişlərə görə müraciət edə bilər.

Aşağıdakı hallarda sığortaçı ödənişi təxirə salmaq hüququna malikdir:

- a) əgər sığortalının ödəniş alma hüququna şübhə varsa və lazımı sübut sənədləri yoxdursa;
- b) əgər, hər-hansı itki, zərər və ya işin planlaşdırılmış başlanma tarixinin yubanmasından irəli gələn polis və ya kriminal istintaqı aparılırsa, bu növ istintaqlar sona çatana qədər.

Sığortaçı, defolt halları istisna olmaq şərtiylə, kompensasiya haqqına faiz verməyə görə məsuliyyət daşımır.

ƏLAVƏ TƏMİNAT: AVADANLIQ SİĞORTASI

“MÜHƏNDİSLİK RİSKLƏRİNİN SİĞORTASI” ÜZRƏ ƏLAVƏLƏR

Üsyan, qiyam və tətıl nəticəsində itki və zərərlərə təminat
 Çarpaz məsuliyyət
 Texniki Xidmət Müddəti Təminatı
 Genişləndirilmiş Texniki Xidmət Müddəti Təminatı
 İnşaat və montaj işlərinin vaxt cədvəli ilə bağlı xüsusi şərtlər
 İş vaxtından artıq müddət, gecə vaxtları və bayram günləri aparılan işlər və ekspress daşınmalar üzrə kənar xərclərə verilən təminat
 Hava nəqliyyat vasitələri ilə daşınmaya görə əlavə xərclər
 Zəlzələ zonalarında yerləşən tikililər üzrə xüsusi şərt
 Zəlzələ səbəbindən yaranan itki, zərər və ya üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyətin istisnası
 Sel və daşqın səbəbindən yaranan itki, zərər və ya üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyətin istisnası
 Külək və ya külək ilə bağlı suyun vurduğu itki, zərər və ya üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyətin istisnası
 İnşaat sahəsindən kənarında-anbarda yerləşən əmlak
 Maşın və avadanlıqların sınaqdan keçirilməsi təminatı
 Tunnel, yeraltı yolların və ştreklərin tikintisi üzrə xüsusi şərtlər
 Yeraltı naqillər, borular və digər yeraltı qurğular üzrə xüsusi şərtlər
 Əkinlərə, meşələrə və təbii sərvətlərə dəyən itki və zərərin istisnası
 Su hovuzları və bəndlərin inşası ilə bağlı xüsusi şərtlər
 Bölmələr (Seksiyalar) üzrə xüsusi şərt
 Anbarlar və düşərgələr ilə bağlı Xüsusi Şərt
 İnşaat texnikası, maşın və avadanlıqları ilə bağlı xüsusi şərt
 Tikinti Materialı ilə bağlı Xüsusi Şərt
 Çökmə, Sel və Daşqın ilə bağlı xüsusi təhlükəsizlik şərtləri
 Torpaq sürüşməsi nəticəsində meydana gələn tullantıların təmizlənməsi ilə bağlı xüsusi şərt
 Yanğın söndürmə cihazları, vasitələri və yanğın təhlükəsizliyi ilə bağlı xüsusi şərtlər
 Təkrarlanan itkilər
 Layihələşdirmə riskləri üzrə təminat
 Tikintisi başa çatmış və istismara verilmiş sığortalanan inşaat işləri
 Su təchizatı və kollektor boruları üçün xüsusi şərtlər
 Suburaxıcı buruqların qazılması işləri
 Sığortalıya məxsus və ya onun himayəsi, mülkiyyəti və ya nəzarətində olan mövcud əmlak
 Vibrasiya, yerdəyişmə və ya dayaqların zəifləməsi üzrə xüsusi şərtlər
 Dirəkli bünövrə və divar işləri ilə əlaqədar xüsusi şərt
 Ölkədaxili daşınma
 Hadisə Klozu 72 saat